

INSPIRATIONSGUIDE

FJERNVARMESSEKTOREN OG VERDENSMÅLENE

**HVORDAN KAN FJERNVARMESSELSKABERNE
ARBEJDE MED VERDENSMÅLENE?**

INDHOLDSFORTEGNELSE

FJERNVARMEN OG VERDENSMÅLENE.....	2
<i>FJERNVARMENS ROLLE</i>	3
<i>DANSK FJERNVARMES VISION</i>	3
<i>HVILKE MÅL ER I FOKUS?</i>	3
HVORDAN KAN DIN VIRKSOMHED ARBEJDE MED VERDENSMÅLENE?.....	5
<i>VÆRKTØJER</i>	6

FJERNVARMEN OG VERDENSMÅLENE

I 2015 vedtog verdens stats- og regeringsledere på FN's topmøde i New York en ambitiøs og bæredygtig udviklingsdagsorden i form af FN's 17 Verdensmål for bæredygtig udvikling. Målene skal frem til 2030 sætte dagsordenen for en mere bæredygtig udvikling. Danmarks handlingsplan for Verdensmålene anerkender, at vi er godt på, men at der også er både mangler og muligheder i målene. Derfor opfordres diverse aktører i det danske samfund til at bidrage til opfyldelsen af Verdensmålene. Dansk Fjernvarme m.fl. indvilligede i 2017 i at bidrage til Verdensmålene i de fælles visioner "Vi forsyner Danmark". Dansk Fjernvarme vil derfor gennem dette vejledningsdokument forsøge at give nogle konkrete værktøjer til arbejdet med Verdensmålene.

DE 17 VERDENSMÅL FOR BÆREDYGTIG UDVIKLING

De 17 Verdensmål er opdelt i 169 delmål. Ikke alle mål og delmål er lige relevante for fjernvarmen, men mange af dem kan vise sig mulige at arbejde med. Derfor kan den enkelte organisation og forsyning vælge og prioritere sine indsatser efter kerneopgaver, styrker og muligheder. Her er det både reelt hvilke mål, man vil arbejde med, hvordan man gør det, og i hvilket tempo.

FJERNVARMENS ROLLE

Efterhånden som Verdensmålene i højere grad bliver tema i dagligdagen, bliver de også vigtigere for fortællingen omkring dansk forsyning. Hvis fjernvarmen fortsat skal være en del af Danmarks vision for energisektoren, må fjernvarmeværker i højere grad arbejde med Verdensmålene, og hvordan de implementeres.

Fjernvarme er en fælles og bæredygtig løsning på tilvejebringelse af energi. I dag udgør miljøvenlige opvarmningsformer over 60 pct. af produktionen af fjernvarme. Derfor bliver de danske fjernvarmeselskabers bidrag vigtigt for dansk opfyldelse af Verdensmålene inden 2030. Især på klima- og miljøområdet er fjernvarmen vigtig for arbejdet med Verdensmålene og ligger også dybt forankret i branchens eksistensberettigelse. Hver dag bidrager fjernvarmeværkerne til forsyningssikkerhed gennem en fremtidssikret og fleksibel løsning.

DANSK FJERNVARMES VISION

For at kunne varetage branchens interesser tidsvarigt, har Dansk Fjernvarme som forening et ønske for sektoren om en overgang til CO₂-neutral fjernvarme inden 2030. Dette indebærer en øget energieffektivisering, en grøn omstilling af nuværende produktionsanlæg og understøttelse af grøn omstilling af andre energisystemer. I realiseringen af disse mål, giver det mening at indtænke FN's 17 Verdensmål i værdikæden.

For at kunne effektivisere opfordrer Dansk Fjernvarme til at der blandt medlemmerne bliver dannet nogle overordnede mål for effektivisering og grøn omstilling, som gør det muligt at strømline processen på tværs af medlemmer. For at opnå CO₂-neutral fjernvarme er der behov for en omstilling af de nuværende produktionsanlæg, som baserer sig på ikke-vedvarende energiformer. Fjernvarmen har stort potentiale for grøn omstilling, og kan i den sammenhæng bidrage til at understøtte omstillingen af andre energisystemer, herunder navnlig el- og naturgasområdet. Dette kan gøres ved at opretholde fleksibel elproduktionskapacitet og udjævne elforbruget og ved at bidrage til afviklingen og omstillingen af naturgasområdet.

HVILKE MÅL ER I FOKUS?

Dansk Fjernvarmes ønske om CO₂-neutral fjernvarme i 2030 relaterer sig i høj grad til Verdensmålene, fordi de viser, hvordan fjernvarmesektoren kan bidrage til en bæredygtig udvikling. Konkret har Dansk Fjernvarme valgt at have særligt fokus på flere af de 17 Verdensmål.

VERDENSMÅL
RATIONALE BAG VALG
RELEVANS

MÅL 5: LIGESTILLING MELLEM KØNNENE

Kvinder udgør en stor del af arbejdsstyrken i dag. Fjernvarmen er i dag en mandsdomineret branche med omkring 80% mænd, så der er en stor kilde til arbejdskraft, som ikke bliver udnyttet i den grad, den kunne.

Fjernvarme er en del af dansk velfærd og derfor bør den også repræsentere hele befolkningen, og hvis vi fortsat vil være aktuelle i fortællingen om dansk energi, må vi vise, hvordan vi er nutidige.

Udover at øge arbejdskraften, bidrager en mere ligelig kønsbalance ofte til en bedre arbejdskultur på en arbejdsplads. Derudover kan ligestilling fungere som en strategisk platform ved at understrege, hvordan forsyningssektoren skaber værdier, der rækker ud over de simple, kortsigtede økonomiske målbar.

MÅL 7: BÆREDYGTIG ENERGI

Knap 2/3-dele af befolkningen nyder gavn af forsyning med energi til opvarmning via fjernvarmen, som enten er vedvarende energi eller overskudsvarme. Fjernvarme anvender energi eller brændsler, som andre ikke kan eller vil anvende. Derved øges den samlede energieffektivitet af energisystemet. Fjernvarmen er med til at sikre at klima- og energimålsætninger kan opfyldes til de lavest mulige samfundsøkonomiske omkostninger, samtidig med vi sikrer befolkningen rimelig indendørs komfort med ordentlige bolig- og arbejdsforhold.

Alt dette er en primær del af selskabernes eksistensgrundlag, og Verdensmål 7 er derfor et Verdensmål hvor vi allerede gør meget, men hvor vi fortsat har et stærkt grundlag for at gøre mere.

MÅL 11: BÆREDYGTIGE BYER OG LOKALSAMFUND

Fællesskab er en integreret faktor og værdi i fjernvarmebranchen. Forsyningsne er enten forbrugerejede eller kommunalt ejede, og er underlagt lokal forvaltning og byplanlægning der, med behørig inddragelse af borgerne i processen, arbejder for at sikre effektiv og bæredygtig forsyning til boliger, offentlige institutioner og lign. Ved at have fokus på både at fastholde konkurrencedygtige priser på miljøvenlig forsyning og samtidig at udvikle forsyningen i bæredygtig retning, medvirker fjernvarmen til en høj andel af sunde boligforhold i Danmark.

Alt dette er en primær del af selskabernes eksistensgrundlag, og Verdensmål 11 er derfor et Verdensmål hvor vi allerede gør meget, men hvor vi fortsat har et stærkt grundlag for at gøre mere.

MÅL 12: ANSVARLIGT FORBRUG OG PRODUKTION

Verdensmål 12 relaterer sig på mange måder til organisationens interne indsats og hvordan DFj skal udvikle mere bæredygtig praksis på indkøb og forbrug. De andre udvalgte mål er i højere grad møntet på medlemmernes arbejde og udvikling, så hvis DFj selv skal gøre noget, er det oplagt at fokusere på bl.a. kantinens madforbrug, energibesparelser i kontormiljøet og fokus på bæredygtige indkøb for serviceteamet.

Selvom Verdensmål 12 er møntet på DFj's interne indsats, betyder det ikke, at medlemmerne ikke også vil kunne arbejde med ansvarligt forbrug og produktion ved at øge fokus på eget internt forbrug og indkøb i virksomheden.

MÅL 13: KLIMAINDSATS

Klimaindsatsen er en vigtig del af fjernvarmens nye fortælling, og fjernvarmen er essentiel for opfyldelsen af Danmarks mål på klimaområdet. Dog relaterer delmålene under Verdensmål 13 sig i højere grad til udfordringer i 3. verdens lande, hvorfor en egentlig indsats på delmålene er en udfordring.

Klimaindsatsen er afgørende for forsyningernes eksistensgrundlag, da fjernvarmen stadig i dag er aktuel pga. dens grønne og kollektive løsningsmodel. Derudover er indsatsen på klima også en vigtig del af branchens eksterne kommunikation til politikere og andre interessenter.

Selvom Verdensmål 13 ikke er udvalgt som en af de fire Verdensmål, som DFj har valgt at ligge fokus på, er det stadig en afgørende del af branchens arbejde.

HVORDAN KAN DIN VIRKSOMHED ARBEJDE MED VERDENSMÅLENE?

HVORFOR?

Hvorfor skal fjernvarmeværker implementere Verdensmålene? Det er der flere grunde til.

- 1) Omstillingen til grøn energi er essentielt for opfyldelsen af mange af Verdensmålene, bl.a. Verdensmål 7, 9, 11 og 13.
- 2) Fjernvarmen et unikt værktøj til udnyttelsen af energikilder, som andre ikke kan eller vil bruge.
- 3) Det er en forventning internationalt til, at et land som Danmark bidrager til udfyldelsen af Verdensmålene og kan agere fyrtårn for mange andre.
- 4) Den strategiske inddragelse af Verdensmålene kan være med til at skabe merværdi for både selskaberne, forbrugerne og miljøet.

HVEM?

Alt efter størrelsen på dit selskab, kan det være forskelligt, hvem der skal arbejde med Verdensmålene. Her kan det være gavnligt, hvis man allerede tidligt i processen beslutter sig for, hvem der skal varetage opgaverne.

Det er vigtigt at have ledelsen med i beslutningen om at påbegynde arbejdet, da det skaber ejerskab omkring det. Her kan det besluttes, hvor i organisationen arbejdet skal tage sted, hvilken måde arbejdet skal udformes på, i hvilket omfang og i hvor lang tid. Her kan det aftales, hvor mange (hvis nogen) ressourcer der skal sættes af. Derfra kan opgaverne om nødvendigt uddelegeres til erfagrunder/en tovholder, medmindre arbejdet hører sig bedst hjemme ved ledelsen. Alt dette kommer an på intensiteten af indsatsen og størrelsen på forsyningen. Hvis der er tale om en lille eller mellemstor forsyning, vil det højst sandsynligt give bedst mening, at arbejdet varetages af ledelsen, mens det ved større forsyninger kan give mening at danne et projektteam el. lign.

VÆRKTØJER

Arbejdet med Verdensmålene kan virke uoverskueligt. Der eksisterer allerede forskellige værktøjer, som kan hjælpe til at strukturere arbejdet, og som kan tilgås gratis. Alternativt kan man hyre virksomheder, som specialiserer sig i Verdensmålene, ind til at hjælpe med en konkret indsats og implementering. Herunder vil nogle af de konkrete steps, der kan/bør overvejes i processen, blive gennemgået, og der vil gives et forslag til, hvordan man kan tilgå arbejdet med Verdensmålene.

HOVEDMÅLENE FOR SEKTOREN

For fjernvarmeselskaber kan det være gavnligt først og fremmest at overveje Dansk Fjernvarmes tre hovedmål om øget effektivisering, CO₂-neutral fjernvarme og understøttelse af grøn omstilling af andre sektorer (se Dansk Fjernvarmes vision). Disse mål er afgørende for sektoren og vil derfor være vigtige at have øverst på prioriteringslisten. Konkret kan man arbejde videre med:

Øget effektivisering

- Overhold retningslinjerne for styring af aktiver og for god selskabsledelse
- Skab god konkurrence om større opgaver
- Arbejd med procesbenchmarking
- Indgå i erfagrunder lavet til at sammenligne konkrete processer
- Udarbejdelse af effektiviseringsplan, innovationsordning, konsolideringer og driftssamarbejder.

CO₂-neutral fjernvarme

- Omstilling af nuværende produktionsanlæg til anlæg baseret på vedvarende energi
- Investering i CO₂-neutrale produktionsanlæg

Understøtte grøn omstilling af andre energisystemer

- Opretholdelse af fleksibel elproduktionskapacitet og udjævning af forbruget
- Afvikling af naturgassen gennem omstilling til vedvarende energi og fjernvarme

VÆK INTERESSEN

For at skabe et vedvarende fokus på Verdensmålene, kan det være vigtigt at vække en egentlig interesse i, hvad Verdensmålene består af og hvorfor der arbejdes med dem. Dette kan gælde for både medarbejdere og forbruger, men også andre interessenter såsom skoler og andre virksomheder, som er i startfasen af deres arbejde med Verdensmålene. Det kan være en fordel ikke at tage det hele på én gang med i stedet præsentere dele af Verdensmålene gradvist for at skabe en interesse. Dette kan gøres gennem events, indlæg på medarbejderarrangementer, i nyhedsbreve, gennem foredragsholdere og gennem udsmykning af lokaler. Små konkrete trin såsom disse kan allerede være med til at gøre Verdensmålene til en synlig del af hverdagen og danne grobund for en øget forståelse for arbejdet med dem, hvilket skaber incitament for en øget indsats fremadrettet.

SCREENING OG PRIORITERING

Fordi Verdensmålene er komplekse, kan der være behov for at sætte sig ind i dem og overveje ens kompetencer på området. Her kan man inddele Verdensmålene efter, om det er områder, hvor man kan have en kerneindsats pga. særlige kompetencer og forudsætninger, og om det er områder, hvor man har færre kompetencer, hvor Verdensmålene kan vække inspiration og skabe mulighed for udvikling.

17 Verdensmål er mange, hvorfor man kan udvælge mål, som er relevante for virksomheden. Dansk Fjernvarme har udvalgt fire (fem inkl. klimaindsats) mål (se ovenfor), men dette udelukker ikke, at medlemmerne selv kan udvælge hvilke Verdensmål, der er relevante for dem. Det bør dog overvejes, om man kun vil lave en "tick the box" øvelse, hvor man kun udvælger oplagte mål, eller om man vil udfordre sig selv. Dette har Dansk Fjernvarme bl.a. gjort ved at sætte fokus på Verdensmål 5 omkring ligestilling mellem kønnene.

Et forslag til hvordan man systematisk kunne gennemgå, hvordan ens virksomhed kan arbejde med Verdensmålene, kunne se ud som de seks nedstående trin:

1. **Forstå** Verdensmålene for at beslutte, hvad de betyder for din virksomhed
2. **Udvælg og match** mål og delmål med din virksomhed
3. **Beskriv** handling på områderne
4. **Vælg og definér** indikatorer/målsætninger gennem en handlingsplan
5. **Realisér** målene og **vurdér** effekterne
6. **Udled og fortæl** om resultaterne gennem kommunikation

KOMMUNIKATION

For at virksomheden kan berettige sit arbejde med Verdensmålene, er det vigtigt at kommunikere både processen, resultaterne og det videre arbejde ud til interessenter. Dette betyder for fjernvarmeværker både kunder, bestyrelsen og i sidste ende politikere. Verdensmålene kan på mange måder udgøre en strategisk platform for fjernvarmeværkerens eksistensberettigelse, og bør derfor også synliggøres gennem aktiviteter, events, kurser, konferencer og i grafisk udtryk - f.eks. gennem nyhedsblade og lign.